

* Antibiotikaresistente bakterier

For ti år siden forsøkte kyllingnæringen å bli kvitt **fôrtilsetningen** narasin. Det resulterte i sykere kylling og dårligere lønnsomhet – og prosjektet ble skrinlagt.

Kuttet ut narasin og alt ble verre

Innen to år skal Nortura produsere kylling fri for fôrtilsetningsstoffet narasin, annonserte konsernet før jul. Allerede for ti år siden forsøkte en samlet kyllingnæring å kvitte seg med den omstridte fôrtilsetningen – uten å lykkes.

I et forskningsprosjekt gjennomført av Veterinærinstituttet, Animalia og Nortura ble 120 kyllingflokker delt inn i tre grupper: En gruppe ble føret med narasin, en annen gruppe ble behandlet med vaksine og en siste gruppe fikk ingen av delene.

Narasin scoret best

Kyllingene som fortsatte på narasin scoret gjennomgående høyere enn de to andre gruppene på alle aspekter knyttet til helse, dyrevelferd og lønnsomhet, viser resultatene fra prosjektet. Den narasin-fri kyllingen gjorde det dårligst, mens kyllingen som ble behandlet med vaksine lå litt høyere enn gruppen som ikke fikk noeenting.

– Vi ville finne ut om det var faglig forsvarlig å slutte å bruke

narasin, og fant ut at kyllingene uten narasin hadde mer sykdom i mage og tarm og et dårligere produksjonsresultat enn de som fikk narasin, sier forsker Magne Kaldhusdal ved Veterinærinstituttet, som ledet forskningsprosjektet fra 2004.

Prosjektet konkluderte også med at vaksinebehandlingen som ble gitt til den ene gruppen kyllinger ikke var god nok til å forsvare en utfasing av narasin, og at det var vanskelig å finne konkurransedyktige alternativer til fôrtilsetningsstoffet.

Kort tid etter at resultatene var klare, ble prosjektet lagt på hylla.

19 prosent tap

Hensynet til økonomi, dyrehelse og dyrevelferd var viktige årsaker til at narasin-prosjektet aldri ble videreført av næringen, forteller fagdirektør Ola Nafstad i Animalia.

– Tarmsykdom gir mer forbruk blant kylling. De spiser mer og vokser saktere, noe som gir dårligere fôrutnyttelse og lavere produksjonsresultat. Det er helt sentralt og antakelig hovedgrunnen til at prosjektet ikke ble tatt videre av næringen, sier Nafstad, som understreker at han ikke var med da denne beslutningen ble tatt.

Resultatene fra forskningsprosjektet viser at bondene som verken behandlet kyllingene sine med narasin eller vaksiner, tjente 3,59 kroner per kylling. Det er 68 øre mindre per dyr enn de som fortsatte med narasin (se grafikk). Det innebærer at narasin-brukerne satt igjen med 19 prosent høyere fortjeneste per kylling enn produsentene som verken brukte narasin eller vaksine.

I tillegg hadde kyllingene som ikke ble gitt narasin flere leverskader som følge av tarmsykdom, lavere slaktevekt og fôrutnyttelse og dårligere kjøttkvalitet

enn de som fortsatte på narasin. En større andel av dyrene døde underveis i produksjonen, og flere måtte kastes av slakteren på grunn av sykdom.

Nortura har tidligere vedgått at kyllingen vil bli dyrere når narasin skal bort fra produksjonen, blant annet fordi vaksinebehandling er dyrere. Selskapet har imidlertid ikke ønsket å svare på hvor stor prisøkning det er snakk om.

Mer robuste

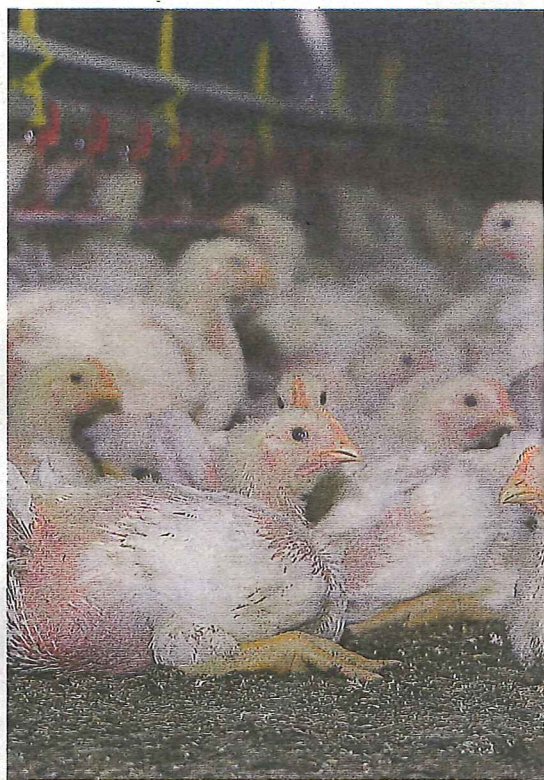
I år samler næringen seg nok en gang rundt et forskningsprosjekt som skal utrede alternativer til narasin. Nafstad i Animalia har tro på at man denne gangen vil bli kvitt narasin for godt, blant annet fordi kyllingene er blitt mer robuste.

– Dyrematerialet har endret seg i løpet av de siste ti årene. Jeg har et godt håp om at kyllingene er mer robuste i dag. Det forsøket vi skal i gang med nå er også grundigere. Vi går tettere på og henter inn mer biologisk informasjon. Hvis ikke vi hadde trodd at vi kom til å få andre resultater denne gangen, ville vi ikke brukt masse ressurser på denne studien, sier Nafstad.

Også Nortura, som er initiativtakeren bak det nye prosjektet, legger vekt på at kyllingene i dag er mer motstandsdyktige enn de var for ti år siden.

– Nortura skal nå som kjent i gang med et prosjekt for å fase ut narasin i kyllingfôret ved å erstatte det med vaksine av kyllingen. Det håper og tror vi skal bli vellykket, da både fôrvalitet og kyllinghus er blitt stadig bedre i løpet av disse årene og kyllingen er utviklet til å bli stadig mer robust, skriver informasjonssjef Ellen Flø Skagen i en epost.

MARIE DE ROSA
marie.derosa@nationen.no

Fakta

Narasin

* Et såkalt koksidiostatikum som brukes i forebyggingen av koksidiøse. Koksidiøse er en tarmsykdom som skyldes en parasitt.

* Narasin brukes også til å bekjempe tarmsykdommen nekrotiserende enteritt. Fordi den brukes mot en bakteriesykdom, må narasin kalles et antibiotikum.

* I konvensjonell kyllingproduksjon brukes narasin i føret fram til to dager før slakt.

* Ifølge Animalia ble det i 2013 gitt 12.345 kilo narasin til norske kyllinger.

* Flere forskere har kritisert kyllingnæringens bruk av narasin fordi de mener det bidrar til utviklingen av antibiotikaresistente bakterier.

* 1 av 3 norske kyllingfileter inneholder resistente ESBL-bakterier, og 7 av 10 kyllinger er smittet av bakterier som er resistente mot et viktig reserve-antibiotika.

Forskningsprosjektet

* Et samarbeid mellom Veterinærinstituttet, Norske Eggsentraler (Nortura) og Fagsenteret for fjørfe (Animalia).

* Formålet var å sammenligne tarmhelse og produksjonsresultat hos kyllinger som ble oppdrettet med koksidiostatika (narasin) og kyllinger som ble oppdrettet uten gjennom feltforsøk.

* Resulterte i rapporten «Helse og produksjon hos slaktekylling oppdretta utan ionofore koksidiostatika i føre» fra 2006.

* Konkluderte med at narasin-fri kylling er sykere og dyrere i drift enn kylling som blir føret med narasin.

Dårlig butikk: Kyllinger som ikke får narasin i føret er sykere og mindre lønnsomt

Det koster å gje

KOMMENTAR

Kato Nykvist

kato.nykvist@nationen.no

Fôrtilsetningsstoffet narasin er omstridt. Nortura varsler at stoffet skal fases ut av produksjonen i løpet av to år. Et forskningsprosjekt for ti år siden viste imidlertid at narasin har flere positive effekter på kyllingproduksjonen. Kyllingene holder seg friskere, vokser raskere og gir bonden bedre økonomisk uttelling.

Den gangen konkluderte man med at det ikke var gode alternativer

TÅLER MER

«Dyrematerialet har endret seg i løpet av de siste ti årene. Jeg har et godt håp om at kyllingene er mer robuste i dag.»

OLA NAFSTAD
FAGDIREKTØR I ANIMALIA

konkluderer et ti år gammelt forskningsprosjekt.

FOTO: MARIANN TVETE

reise tilliten til kyllingen

til narasin. Det svaret er neppe godtnok idag.

I mellomtiden har vi fått problemet med antibiotikaresistente bakterier. Nær sagt annenhver kylling har slike bakterier. Antibiotikaresistens har samtidig seilt opp som en alvorlig trussel mot folkehelsen. Selv om det ikke er påvist, frykter man at det kan være en sammenheng mellom resistente bakterier i dyr og mennesker.

Narasin er et såkalt koksidiostatika, en fortilsetning som skal forebygge tarmsykdommer. Stoffet har imidlertid en antibakteriell effekt, og er blant annet klassifisert som antibiotika i USA. En teori er at narasin kan ha bidratt til å utvikle antibiotikaresistens i kyllingen.

Selv om helsemyndighetene understreker at kylling er trygt å spise dersom en behandler kjøttet riktig, har omsetningen falt

kraftig. ICA Norge rapporterer om en omsetningssvikt på 20 prosent siste kvartal i fjor. Norske forbrukere har ikke samme tillit til kylling som før.

Derfor tas prosjektet for å finne alternativer til narasin fram igjen. Bransjen har fått sterkere incentiver til å kvitte seg med stoffet. Selv om narasin har god effekt på dyrehelse og økonomi, er det trolig helt nødvendig å fase stoffet ut av kyllingproduksjonen. Det vil

koste næringen langt mer dersom enda flere forbrukere vraker kyllingen.

Det forrige prosjektet viser imidlertid at det ikke vil bli noen lett oppgave å finne alternativer til narasin. Kostnadsnivået vil trolig øke i kyllingproduksjonen. Det vil likevel være en liten pris å betale for tryggere mat.

Kato Nykvist er politisk redaktør i Nationen

Fakta

Narasin-prosjektet

- Får narasin i føret.
- Får vaksine og tarmflora-behandling i stedet for narasin.
- Får verken narasin eller vaksine.

